

Adjektiivien räiskettä. Ideaalinen kumppani internetin deitti-ilmoituksissa

Anne Holappa

Digitaalisen kulttuurin jatko-opiskelija
Turun yliopisto

Tyypillisessä internetin kumppaninhakuilmoituksessa haetaan tositaroituksella rehellistä, luotettavaa ja huumorintajuista ihmistä. Yleensä hakija itse on liikunnallinen, matkustelua ja musiikkia harrastava. Toisaalta, on ilmoituksia, joissa adjektiiveja ei esiinny lainkaan. Lisäksi on niitä, joissa henkilö puhuu vain itsestään eikä esitä mitään toiveita vastapuolelle, ja toisinpäin: on pelkkä vaatimuslista mahdollista kumppania koskien.

Vuonna 1996 Tarja Lotvonen julkaisi folkloristiikan pro gradu-työhönsä pohjautuvan eri vuosikymmeniä (1950, 1970 ja 1990) vertailevan artikkelin *Helsingin Sanomien* Henkilökohtaista-palstan ilmoitusten sisällöistä. Lotvonen keskittyi adjektiiveihin ja pohti niitä sen ajan yhteiskunnallista taustaa vasten. Hänen tutkimusmateriaalinsa rajoittui lähinnä keski-ikäisten pääkaupunkiseutulastaisten ilmoituksiin. Lopputuloksena ihannepartnerin ja oman itsen kuvaukset heijastivat suomalaisen yhteiskunnan laajempia sosiaalisia ja taloudellisia muutoksia. Ideaalikumppania luonnehdittiin kunkin ajan arvojen mukaisesti. (Lotvonen 1996, 59.)

Usein lehtien henkilökohtaista-ilmoituksia pidetään internetin kumppaninhakuilmoitusten suorina edeltäjinä. Lotvosen ajatuksia ja johtopäätelmiä voikin tarkastella ihan uudesta näkökulmasta vertailemalla niitä nykyhetken kumppaninhaun piirteisiin. Tässä artikkelissa kuvailen, kategorisoin ja analysoin internetin kumppaninhakuilmoituksissa käytettyjä adjektiiveja ja vertaan niitä Lotvosen tuloksiin. Pohdin myös ilmoituksissa esiintuvia sukupuolirooleja. Idea artikkelista syntyi digitaalisen kulttuurin opiskelijoiden pyynnöstä *Teknologiakulttuurin ajankohtaisia kysymyksiä* -luentosarjassa pidetyn Nettideittailusta-luennon jälkeen Porissa syksyllä 2012.

Kumppaninhakuilmoitukset fantasiatoiminnan näyttämönä

Tarkastelen *Deitti.net* -palvelun Tositaroituksella-kategorian heteroilmoituksia vuodelta 2012. Valitsemani 240 ilmoitusta ovat maantieteellisesti neljältä alueelta, joista kaksi on tiheästi asuttua kaupunkialuetta ja kaksi väljemmin asuttua pikkukaupunki- tai maaseutualueita. Kaikilta alueilta ilmoituksia on sekä naisilta että miehiltä kaikista ikäluokista (20-vuotiaista ylöspäin). Miesten ilmoituksia on suhteessa enemmän kuin naisten ilmoituksia. Tässä tutkimuksessa naisten ilmoituksia on 110 ja miesten 130 kappaletta. Käyttöasteeltaan pienemmiltä alueilta en saanut kaikista ikäluokista yhtä paljon ilmoituksia kuin suurten kaupunkien alueilta, joissa nettideittailu (eli kumppanin etsiminen internetin kautta) on yleisempää. Keskenään verrattaessa kaupunkimaisen ja vähemmän kaupunkimaisen alueen ilmoituksissa on määrän lisäksi myös muuta eroa. Koska kaupunkialueilla nettideittipalvelujen käyttö on huomattavasti suurempaa ja myös kilpailu kovempaa, ilmoituksissa pyritään erottumaan räikeämmin kuin vähemmän kaupunkimaisilla alueilla.

Mediakulttuuriin erikoistunut sosiologi Adam Arvidsson kutsuu termillä *fantasy work* sitä osallistujensa mielikuvituksella tuotettua kokonaisuutta, minkä internetissä oleva deittisivusto muodostaa (Arvidsson

2006, 672). Tämä fantasiatoiminta luo sen keskinäisen säännöstön, normin, missä nettideittailijat toimivat. Yleensä deittisivustoilla on olemassa lomaketyyppinen runko, jonka kaikki täyttävät ja jossa he joutuvat ottamaan kantaa aina samoihin asioihin (ikä, ruumiinrakenne, etnisuus jne.).

Kumppaninhakuilmoitusten vapaatekstikentässä varsinainen fantasiatoiminta pääsee vauhtiin: se on paikka, jossa on mahdollista erottua ja tehdä vaikutus. Tässä en käsittele ollenkaan lomakemuodossa esiintuvia adjektiiveja vaan ainoastaan vapaatekstikentän tekstiä. Näin aineisto vertautuu paremmin Lotvosen käsittelemiin sanomalehti-ilmoituksiin, jotka on tehty ilman lomakemuotoa.

Teoreettisesti lähestymistapani nojaa kulttuurisen mallin teoriaan, jonka mukaan samassa kulttuurissa jaamme samanlaisia käsityksiä. Kulttuurinen malli sisältää ajatuksen jaetusta ymmärryksestä. Kumppaninhaku-ilmoitustekstin ymmärtäminen "oikealla tavalla" on riippuvainen lausumattomasta laajasta taustatiedosta, joka on yhteinen saman kulttuurin jäsenille, myös tutkijalle. Lotvonen käytti henkilökohtaista-ilmoituksia tutkiessaan sisällönanalyysimenetelmää. Käytännössä hän kokosi käytetyt adjektiivit ja ryhmitteli ne. Sen jälkeen hän tutki ryhmien sisällön muuttumista eri vuosikymmeninä. Vertailtavuuden vuoksi käytän samanlaista adjektiivien kategorisointia kuin Lotvonen. Sukupuolen heteronormatiivista kahtiajakoisuutta ei kyseenalaisteta, koska jo aineisto jakaa sen "miehiin" ja "naisiin".

Tarja Lotvosen ensimmäinen adjektiivikategoria oli Perushyveet, jotka määriteltiin niin, että ne "sisälsivät yleensä myönteisiksi ominaisuuksiksi luokiteltavat luonteenpiirteet kuten kunnollinen, raitis, rehellinen tai luotettava" (Lotvonen 1996, 54). Toinen adjektiivikategoria oli luonnetta ja ulkonäköä kuvaavat adjektiivit, jotka voivat liittyä molempiin kuten *miellyttävä* tai *viehättävä*. Kolmas kategoria sisälsi pelkästään ulkonäköön liitettäviä adjektiiveja. Neljäs kategoria sisälsi varakkuuden, viides aktiivisuuden ja toiminnallisuuden, lähinnä harrastukset. Kuudes ryhmä oli koulutus ja seitsemäs on työ. Kahdeksas kategoria oli ystävänetsintään liittyvät adjektiivit, kuten *vapaa* tai *yksinäinen*. Yhdeksäs kategoria sisälsi ikää määrittelevät sanat. Kymmenenteen ryhmään Lotvonen sijoitti kaikki muut adjektiivit. Uskon, että kontekstista ja lähisanoista pystyy päättämään, tarkoitetaanko adjektiivilla ulkonäköä vai luonnetta. Sen vuoksi oma toinen kategoriani on pelkästään luonteenpiirteille ja kolmas ulkonäköille. Itse olen taipuvainen yhdistämään samaan kategoriaan myös työn, ammatin ja koulutuksen.

1. Perushyveet
2. Luonnetta ja ulkonäköä kuvaavat
3. Ulkonäköä kuvaavat
4. Varakkuuteen liittyvät
5. Aktiivisuuteen ja toiminnallisuuteen liittyvät
6. Koulutukseen liittyvät
7. Työhön liittyvät
8. Ystävänetsintään liittyvät
9. Ikää määrittelevät
10. Muut

Taulukko 1. Tarja Lotvosen adjektiivikategoriat.

Lotvonen oli luokitellut kaikki adjektiivit samaan taulukkoon. Itse loin neljä taulukkoa, joissa ensimmäisessä oli adjektiivit, joilla kumppania hakeva mies luokitteli itsensä. Toisessa oli adjektiivit, joilla kumppania hakeva mies luokitteli etsimänsä naisen. Kolmas taulukko sisälsi adjektiivit, joilla kumppania hakeva nainen luokitteli itsensä ja viimeisessä taulukossa oli adjektiivit, joilla kumppania hakeva nainen luokitteli etsimänsä miehen. Kaikissa taulukoissa peruskategoriat olivat samat.

1. Luonnetta kuvaavat
2. Ulkonäköä kuvaavat
3. Harrastuksia kuvaavat
4. Koulutusta, työelämää ja ammattia kuvaavat
5. Parisuhdestatusta määrittelevät
6. Ikää määrittelevät tai luonnehtivat

Taulukko 2. Holapan peruskategoriat.

Haastavat adjektiivit

Adjektiiveja oli kaikkiaan 117, johon on luettu mukaan pienet variaatiot ilmaisussa. Tämän lisäksi ulkonäköä kuvattiin 35 erilaisella määreellä, harrastuspuoli jakaantui kuuteen erilaiseen kategoriaan ja koulutusta, työelämää ja ammattia, parisuhdestatusta ja ikää määrittävät käsitteet tulevat vielä tämän päälle. Yhteensä erilaisia määritelmiä oli käytössä parisensataa. Miesten käyttämiä adjektiiveja itsestään oli 85, naiset kuvailivat itseään 90 adjektiivilla. Miehet kuvasivat hakemaansa henkilöä 70 adjektiivilla, naiset 69 adjektiivilla. Sukupuolen mukaan eroa adjektiivien käytön runsaudessa ei siis juuri ole. Nettideitti-ilmoituksissa on sanomalehti-ilmoituksia yleisempää ilmaista asioita negatioiden kautta. Tätä aineistoa analysoidessani jätin negatiot käsittelemättä.

Haastavana omassa tutkimuksessaan Lotvonen piti 1990-luvun suosittua *tasokas*-adjektiivia. Hän ei osannut sanoa, liittyikö se ensisijaisesti ulkonäköön, käytökseen vai varakkuuteen. (Lotvonen 1996, 61.) *Tasokas*-määritelmä esiintyi omassa aineistossani ainoastaan kerran. Silloin sillä viitattiin miehen toivottuun ominaisuuteen ja se tarkoitti selvästi ulkonäköön liittyvää tasokkuutta, lähinnä tyylytietoista pukeutumista. Vaikka *nuorekas* on omassa aineistossani samalla tavalla terminä vaikea – sen voi ajatella ilmaisevan ulkonäköä tai ajatusmaailmaa – luen sen tässä pääasiallisesti ulkonäkökategoriaan.

Mahdottomat perushyveet

Vuonna 1950 henkilökohtaista-ilmoitusten suosituin adjektiivi oli *kunnollinen*: erityisesti naiset etsivät kunnollista kumppania. Samoin *raitis* esiintyy 1950-luvun ilmoituksissa usein ja se on useimmiten miehiin liitetty ominaisuus. Tarja Lotvonen pitää 1950-luvun arvomaailmaa erittäin yhtenäisenä. Sodanjälkeisessä Suomessa tärkeitä olivat isänmaan, kodin, perheen ja kunnollisen elämän ihanteet. (Lotvonen 1996, 55–56.)

Vaikka maailma oli muuttunut paljon 1970-luvulle tultaessa, Lotvonen löysi edelleen eniten perushyveitä henkilökohtaista-ilmoituksista. Perushyveiden lisäksi erityisesti naisten suhteen alkoi esiintyä useammin ulkonäköä kuvaavia adjektiiveja, kuten *viehättävä*. Aktiivisuutta kuvaavat adjektiivit nousivat 1990-luvulla perushyveiden rinnalle, ja perushyveitä alettiin ilmaista laajemmalla

sanastolla: *luotettavan, raittiin ja kunnollisen* rinnalle tulivat *empaattinen, kiva ja hellä*. Naisten kohdalla säilyivät ulkonäköön liitettävät adjektiivit. Savuttomuus nousi 1990-luvulla ihanteeksi ja lienee liitettävissä aikansa kunnollisuuden ja raittiuden ihanteeseen. (Lotvonen 1996, 57, 60.)

Nettideittiaineistossa *kunnollinen* esiintyi muutaman kerran ja edelleenkin, se on pelkästään miehiin liitetty ominaisuus. *Luotettava* on myös ominaisuus, joka on pysynyt arvossa; se kulminoitui erityisesti siinä, että naiset hakivat luotettavaa miestä. *Rehellinen, kiltti ja hyväsydäminen* nousivat yleisesti siinä kategoriassa, jotka olin luokitellut alustavasti perushyveiksi.

Koin perushyveiden käsitteen kuitenkin ongelmalliseksi. Onko 2010-luvun Suomi arvomaailmaltaan niin yhtenäinen, että perushyveistä voidaan puhua? *Raitis* esiintyy perushyveenä Lotvosella, mutta mielestäni oleellisempaa on se, kuinka monessa ilmoituksessa ylipäättään otetaan kantaa siihen, kuinka paljon alkoholia kuluu vai kuluuko, ja onko hakija savuton vai tupakoiva (taulukko 3). Jokaisessa ryhmässä tämä asia oli esillä jossain määrin, eli voidaan väittää, se on huomioon otettava edelleenkin kumppanin vetovoimaisuuden määrittäjänä.

	naiset jotka hakevat	naisia jollaisia haettiin	miehet jotka hakevat	miehiä jollaisia haettiin
mainitaan tupakointi	3	4	4	4
mainitaan alkoholinkäyttö	7	7	9	10

Taulukko 3. Tupakoinnin ja alkoholinkäytön maininnat Holapan aineistossa.

Sosiaalista lahjakkuutta pidetään arvossa nykypäivänä. Mutta voinko lukea *sosiaalisen* perushyveeksi? Liekö sellaista käsitettä edes mietitty 1950-luvulla? Tämä johtaa kysymykseen siitä, mitä voidaan lukea perushyveisiin? Lotvosen mukaan perushyve-käsitettä määrittää moraalinen arvolataus. Voisi kuvitella, että adjektiivi *avoin* ei ole kuulunut perinteisen suomalaismiehen luonnehdintaan, mutta nykyaikana sillä on varmasti positiivinen moraalinen arvolataus kummankin sukupuolen suhteen. *Rauhallisen* voisi kuvitella olevan perushyve. Mutta jos joku nimenomaan ei halua rauhallista ihmistä vaan energisen ja aktiivisen, toimeliaan, voisi senkin ajatella olevan yhtä lailla perushyve. Koska perushyveellä käsitteenä on liikaa tulkinnanvaraa, päätin yhdistää kaksi ensimmäistä kategoriaa ja vain katsoa mitkä luonteenpiirteet saavat eniten kannatusta.

Huumorilla pärjää parhaiten

Tarja Lotvosen aineistossa *yksinäisyys* nousi ystävänetsinnän motiivina useimmin esiin 1950-luvun ilmoituksissa. 1950-luvun jälkeen ilmaisun käyttö väheni (Lotvonen 1996, 56). Omassa aineistossani vain muutama kumppaninhakija ilmoitti syyksi yksinäisyyden.

1970-luvulla ilmoituksissa korostettiin vapautta vastakohtana päiväkahvi-ilmoituksille. Vapaana oleminen vihjasi siihen, että liikkeellä oltiin tositarkoituksella ja etsittiin sitoutuvaa seurustelusuhdetta. *Vapaa*-käsitteen käyttö jatkui 1990-luvulla. (Lotvonen 1996, 59, 61.) *Vapaa* on edelleen käytetyimpiä määreitä kumppaninhaussa. Lisäksi sen rinnalla on monia vivahteikkaampia ilmauksia silloin kun kerrotaan omasta tilanteesta: on *sinkkuja, poikamiehiä, vapaalla jalalla tai markkinoilla olevia*.

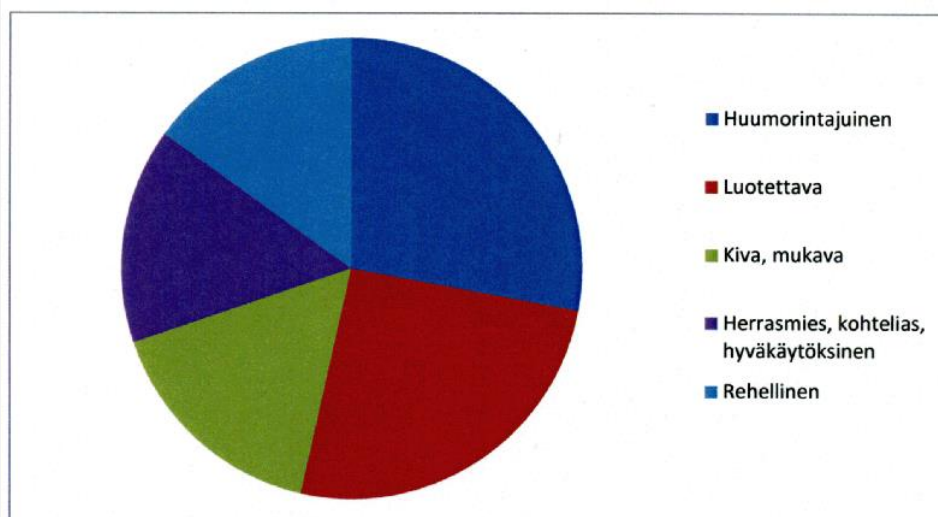
Myös iän ilmaisu antaa ulottuvuuksia persoonan määrittelyyn. Suurin osa ikämääritteistä on numeraalisia. Siltikin enemmän tilaa mielikuvitustyölle saa, kun etsitään *likkaa, aikuista, keski-ikäistä, samanikäistä, itseä vanhempaa* tai *nuorempaa*. Miesten puolelta haettiin *nallekarhua, miestä* tai *urosta*. Naisten joukosta etsittiin *prinsessaa, emäntää, neitoa, naarasta* ja *muijaa*. Tositarkoitusta korostivat ilmaisut *parempi puolisko* tai *tuleva puoliso*. Miehet kuvasivat itseään termeillä *nuorimies, miehenalku, kundi, nuori herra, opiskelijapoika, poju, parhaassa iässä, ikävuosiani nuorempi* ja *ukkeli*. Naiset kuvasivat itseään vastaavasti termeillä *nuorinainen, naisenalku, kypsä, flikka, muija, neito, opiskelijatyttö, mimmi, tyttö, tytsy* tai *puum*. a. Iän lisäksi tällainen määrite kuvaa myös persoonaa, arvomaailmaa, elämäntilannetta ja jopa ulkonäköä.

Suomalaisuus nousi ilmoituksissa jonkin verran esille. Lotvonen ei mainitse tätä käsitettä ollenkaan, josta huomaa Suomen kansainvälistymisen 1990-luvun jälkeen. Naisista 5,5 % mainitsi kumppaninhakuvaatimuksessaan sen, että miehen tuli olla suomalainen. Miehistä suomalaisuuden vaatimuksen esitti ainoastaan yksi henkilö (< 1%).

Millaisia miehiä haettiin nettideitti-ilmoituksissa? Ehdottomasti tärkein ominaisuus oli huumorintaju, jonka mainitsi 24 % naisista. Sen jälkeen tulevat ominaisuudet ovat sellaisia, että ne voitaisiin lukea Lotvosen perushyveisiin (taulukko 4, kuva 1).

Huumorintajuinen	24%
Luotettava	22%
Kiva, mukava	14%
Herrasmies, kohtelias, hyväkäyttöksinen	13%
Rehellinen	13%

Taulukko 4. Millaista miestä haetaan.

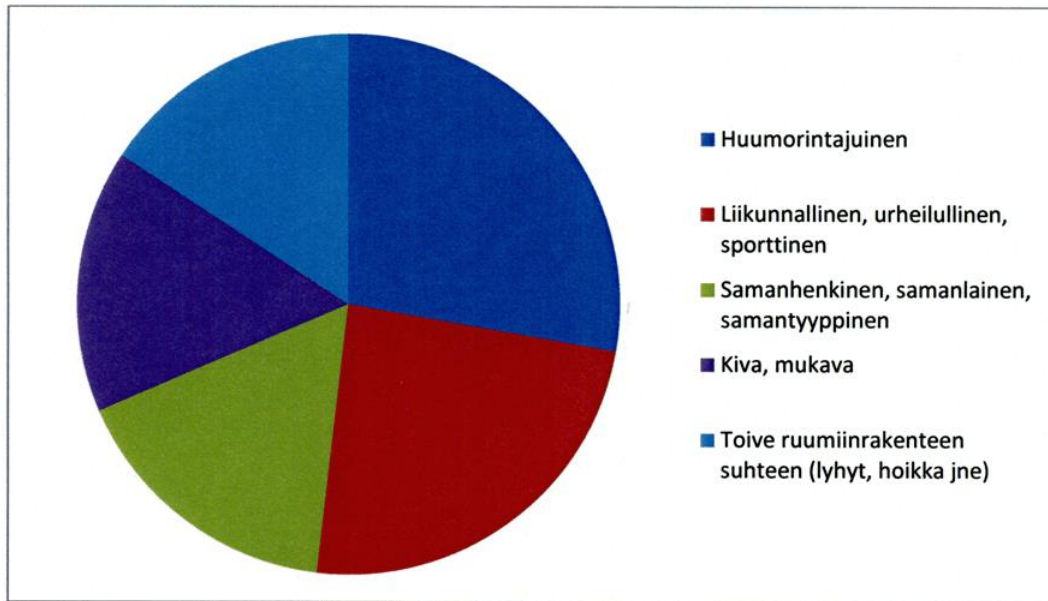

Kuva 1. Millaista miestä haetaan.

Vastaava toivottujen ominaisuuksien lista naisten suhteen on esitetty kuvassa 2. Miesten toiveissa on enemmän hajontaa. Sielläkin huumorintaju on listattu tärkeimmäksi ominaisuudeksi. Perushyveitten listalta ainoastaan *kiva, mukava* on päässyt joukkoon. Harrastukset, ulkonäköasiat ja ikä painottuvat enemmän kuin naisten toiveissa. Samanlaisuus on ominaisuutena noussut toiveissa korkealle.

Huumorintajuinen	15%
Liikunnallinen, urheilullinen, sporttinen	13%
Samanhenkinen, samanlainen, samantyyppinen	9%
Kiva, mukava	8,5%
Toive ruumiinrakenteen suhteen (lyhyt, hoikka jne)	8,5%

Taulukko 5. Millaista naista haetaan.

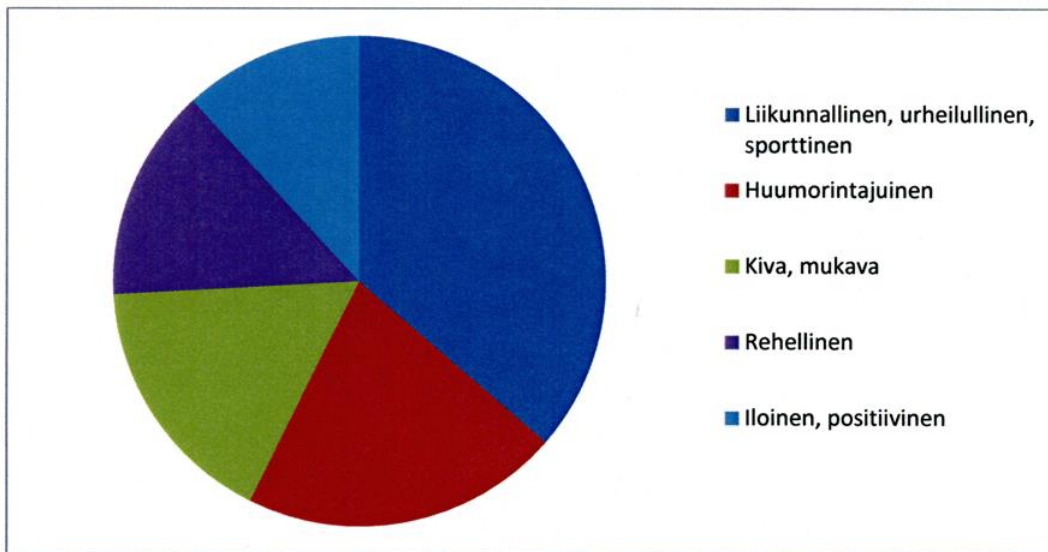
Kuva 2. Millaista naista haetaan.

Miten toivotut ominaisuudet ja ilmoitetut ominaisuudet kohtaavat? Huumorintajuisuutta sekä toivotaan, että sellaisiksi tunnustaudutaan. Se on kaikille ryhmille niin tärkeää, että sen voisi melkein kohottaa uudeksi adjektiivivoittajaksi. Jos ajatellaan, että perushyveellä on moraalinen tausta, huumorintajua tuskin voi sellaiseksi laskea. Ehkä suhtautuminen parisuhteeseen tai kumppaninetsimiseen on muuttunut. Keskinäinen hauskanpito on tärkeämpää kuin ennen. Vastaavanlaisia tuloksia saatiin lingvistiksessä tutkimuksessa, jossa keskityttiin erityisesti yli 50-vuotiaiden nettideitti-ilmoittajien toiveisiin (Murdaya ja Rayson 2011).

Liikunnallisuus näyttäisi miehille tärkeämmältä ominaisuudelta kuin naisille (kuva 3). Miesten suhteen toivotaan edelleen perushyveitä kuten mukavuutta ja rehellisyyttä ja sellaisiksi miehet myös tunnustautuvat. Naiset korostavat käytöstapoja, mihin miehet eivät ole vastanneet ehkä toivotussa määrin omista ilmoituksissaan.

Liikunnallinen, urheilullinen, sporttinen	26%
Huumorintajuinen	15%
Kiva, mukava	12%
Rehellinen	10%
Iloinen, positiivinen	8,5%

Taulukko 6. Miesten ilmoittamat omat ominaispiirteensä.

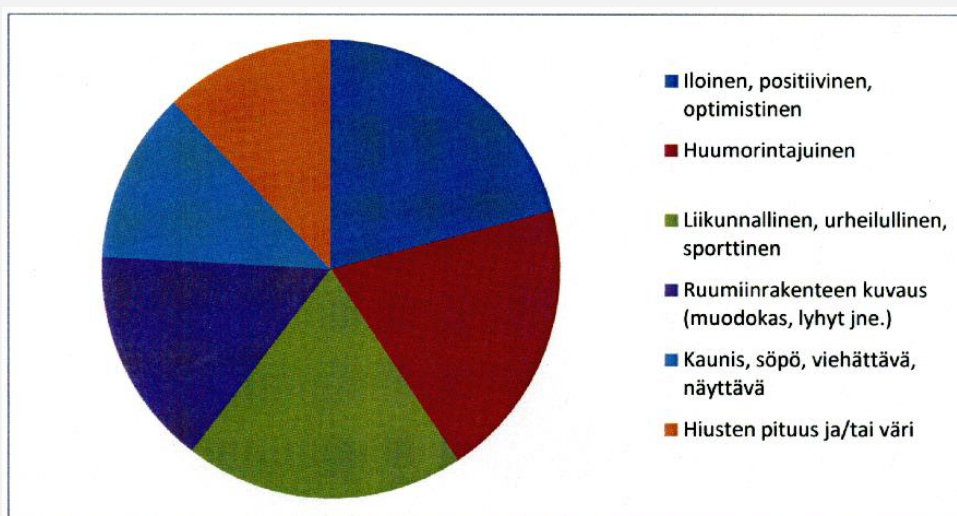

Kuva 3. Miesten ilmoittamat omat ominaispiirteensä.

Miehet haluavat huumorintajuisen ja liikunnallisen naisen ja sellaisiksi naiset myös itsensä kuvaavat (kuva 4). Miehillä ulkonäkö näyttyy tärkeänä, koska he omilla hakuiltuissaan korostavat toiveita tietynlaisesta naisesta. Naiset selvästi vastaavat tähän toiveeseen kuvaamalla ulkonäköään paljon enemmän kuin miehet.

Iloinen, positiivinen, optimistinen	19%
Huumorintajuinen	18%
Liikunnallinen, urheilullinen, sporttinen	18%
Ruumiinrakenteen kuvaus (muodokas, lyhyt jne.)	14%
Kaunis, söpö, viehättävä, näyttävä	11%
Hiusten pituus ja/tai väri	11%

Taulukko 7. Naisten ilmoittamat omat ominaispiirteensä.

Kuva 4. Naisten ilmoittamat omat ominaispiirteensä.

Erityisesti 2010-luvun määritelmiltä

tuntuvat *suvaitsevainen, avoin, keskustelutaitoinen, sosiaalinen ja rento*. Ne saivat yleisesti mainintoja, mutta jäivät ihan kärjestä. Tämä ilmentää mielestäni 2010-luvun ihanteellista seurustelukulttuuria, jossa rennossa ilmapiirissä hyväksytään muut tasa-arvoisina.

Akateeminen, töissä ja rikas

Vuonna 1950 varakkuuden ilmaisut eivät tarkoittaneet Tarja Lotvosen mukaan varallisuuden korostamista. Jos oli paikka, missä asua, se oli sodan jälkeen jo plussaa. Ammattiakaan ei ilmaistu suoraan. Naiset toivoivat miehiltä, että näillä oli ammatti ja he olivat työssäkäyviä. Omistamiseen ja varakkuuteen liittyvät ilmaisut lisääntyivät 1970-luvulla varsinkin miehiin liittyen. Lotvonen määrittelee 1970-luvun ilmoitukset heijastumana uudenlaisesta kulutus- ja tavarakulttuurista. 1990-luvulle tultaessa varakkuuden ilmentäminen väheni. Lotvonen epäilee, että rahan korostamista alettiin pitää brutaalina. (Lotvonen 1996, 55–57, 59, 61.)

1950-luvulla mainittiin *sivistynyt* muutaman kerran. Koulutustason korostaminen lisääntyi 1970-luvulla erityisesti miesten kohdalla. Suomalaisten pohjakoulutuksen taso oli tilastollisestikin noussut huomattavasti 1950-luvulta. Myös *fiksu*-määritelmän suuri nousu ajoittuu 1970-luvulla. 1990-luvulla koulutuksen ja sivistyksen taso mainittiin jo usein. Naiset toivoivat mieheltä sivistyneisyyttä ja koulutusta useammin kuin mies naiselta. (Lotvonen 1996, 56, 58, 61). *Fiksu* on edelleen käytössä, joskaan se ei ole yleisyydessä huipulla enää 2010-luvulla.

Vuoden 2012 nettideittiaineistossa naiset, jotka hakivat kumppania, eivät puhuneet omasta varallisuudestaan mitään. Kolme ilmoittajaa kertoi suoraan etsivänsä nimenomaan varakasta miestä. Muutama naisilmoittaja katsoi aiheelliseksi mainita että oli akateemisesti koulutettu. Ne, jotka vielä opiskelivat, olivat yleensä innoissaan alastaan ja toivat sen myös esille. Myös työn haastavuus ja mielekkyys tuotiin esille miehiä enemmän. Selvästikin 2010-luvun naiselle oma ura on iloa ja tyydytystä tuova asia. Naiset suhtautuivat mahdollisen kumppanin koulutukseen ja työuraan sallivasti. ”*Voit olla koulutukseltasi mitä tahansa*” tai ”*Työn puolesta voit olla millä alalla vain*.” Yleensä toivottiin, että mahdollinen kumppani on työelämässä ja tyytyväinen siihen mitä tekee. Ehkä uutena ilmiönä on nähtävissä se, että toivottiin, että työ ei ole kumppanille kaikki vaan että elämässä on myös muita arvoja.

Miehet, jotka hakivat kumppania, ilmoittivat koulutuksensa ja työssäolonsa suurin piirtein yhtä monesti kuin kumppania hakevat naiset. Sen sijaan miehet käyttivät enemmän sanoja varallisuutensa ilmaisuun. Harva kuitenkaan ilmoitti olevansa varakas. Yleisempiä olivat *omillaan toimeentuleva* -tyyppiset ilmaisut. Ainoastaan muutamalla miehellä oli erityisesti toiveena, että nainen oli koulutettu tai työssä. Voi myös olla, että sitä pidetään itsestään selvänä. Sen sijaan erikseen osattiin toivoa, että naisella on luottotiedot kunnossa. Muutama toivoi, että kumppani olisi vähään tyytyväinen eikä materia olisi tärkeää.

2010-luvulla työelämä, koulutus ja opiskelu selvästi limittyvät toisiinsa enemmän kuin Lotvosen aineistossa. Yhteiskunnan muuttuminen näkyy useamman ammattikoulutuksen ja jatkuvan täydennyskoulutuksen sekoittumisena työelämäpätkiin. Siksi kategorianakin nämä on viisainta pitää yhdessä.

Lenkkeilykin kuuluu päivittäisiin rutiineihin

Vuoden 1950 ilmoituksissa harrastuksista kerrottiin vain vähän. Vapaa-ajan merkitys oli tuolloin erilainen. Elintason nousu mahdollisti myös vapaa-ajan lisääntymisen. Aktiivisuuden ja erilaisten harrastusten mainitseminen kasvoikin 1970-luvulle tultaessa. Yksityisautoilun lisääntyminen näkyi ja autoilu oli sen ajan ilmaisu varakkaalle harrastamiselle (Lotvonen 1996, 56, 58).

1990-luvulle tultaessa laihuuden ja hoikkuuden ihannoitiin vaikuttanut myöskin siihen, että aktiivisuutta kuvaavat adjektiivit, lähinnä urheilullisuuden, liikunnallisuuden ja terveiden elämäntapojen maininnat lisääntyivät ja nousivat jopa perushyveiden rinnalle. Liikunnallisiin harrastuksiin yhdistettiin usein luonto ja mökkielämä. 1990-luvulla harrastusten maininta osana ihmisen persoonaa kasvoi. Kulttuuriharrastukset liikuntaharrastusten ohella loivat ihailtua kuvaa (Lotvonen 1996, 57, 60, 61).

Autoilu tai ylipäätään moottoriurheilu näkyy yhä edelleen vahvana persoonan määrittäjänä. Etenkin joillain miehillä tämä määrittäminen on niin vahvaa, että heidän nimimerkinsä viittaa suoraan tiettyyn automerkkiin. *Urheilullinen, sporttinen, liikunnallinen* tai *fyysisesti aktiivinen* ovat edelleen yleisiä määrittäjiä sekä naisten että miesten keskuudessa. Internetissä ilmoittavista naisista 18 % ilmoitti olevansa itse fyysisesti aktiivinen ja 12 % heistä haki sellaista kumppania miehistä. Miehistä 26 % ilmoitti olevansa fyysisesti aktiivinen ja 13 % heistä haki sellaista kumppania. Liikunta liittyy edelleen hyvin paljon luontoon. Liikunnallisen aktiivisuuden jälkeen seuraavaksi suosituin harrastus sukupuolesta riippumatta oli matkustelu, erityisesti ulkomaan matkailu, joka onkin ollut kasvavassa suunnassa koko 2000-luvun (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2011). Tätä Lotvonen ei mainitse omista tuloksissaan ollenkaan. Liikunnan ja matkailun jälkeen yleisesti harrastetaan musiikkia ja elokuvia.

Liikunnallisuuden lisäksi terveelliset elämäntavat mainitaan toiveina. Samoin *energisyys, aktiivisuus* ja se, että ihminen *pitää huolta itsestään*. Itsestään huolehtimisen toki voi ajatella lukeutuvan moneenkin eri kategoriaan, niin henkiseen ja fyysiselle puolelle, kuin myös ulkonäöstä huolehtimiseen. Erityisesti iäkkäämmät miehet korostavat olevansa terveitä. Naisilta tätä ei erityisesti pyydetä, eivätkä he sitä myöskään tuo esille. Yhteiskunnallisesti ajateltuna tässä voi nähdä käytännössä tilastollisestikin näkyvän elinajan pitenemisen. Esimerkiksi 1950-luvulla ja 2010-luvulla annetun elinajanodotteen ero on lähes 15 vuotta (Myrskylä 2010, Tilastokeskus: Elinajanodote 2011).

Sukupuoliroolit; myös seksiseuraa vai pelkkää seksiseuraa?

Tarja Lotvosen mukaan 1970-luvulta lähtien alkaa naisten suhteen esiintyä enemmän ulkonäköä kuvaavia adjektiiveja. 1990-luvulla naisten kohdalla säilyivät ulkonäköön liittyvät adjektiivit ja nyt alkoivat myös miehet käyttää ulkonäköään kuvaavia adjektiiveja. Silti miehet toivoivat naisilta useammin hyvää ulkonäköä kuin naiset miehiltä. Laihuus oli kunniassa joten hoikkuus ja solakkuus olivat käytettyjä adjektiiveja (Lotvonen 1996, 57, 60). Lotvosen päätelmä saa myös muualta vahvistusta. Kumppaninvalinnan evolutionarisen selitysmallin mukaan miehille on tärkeämpää kuin naisille se, että kumppani on fyysisesti puoleensavetävä (mm. Buss 1994, Bak 2010).

2010-luvun nettideittiaineistossa miehillä on edelleen määrällisesti enemmän toiveita naiskumppanin ulkonäön suhteen kuin toisinpäin. Myös adjektiiveja on enemmän käytössä; mm. *filmaattinen, ihastuttava, naisellinen* tai *lady-like*. Toiveet kumppanin vartalotyyppin suhteen olivat enemmistönä, toiseksi eniten toivottiin kaunista ulkonäköä. Miehet käyttivät usein termiä *itsestään huolta pitävä*. Useammin kuin naiset, he toivat myös esiin sisäisen kauneuden käsitteen. *Seksikäs* esiintyi miesten mutta ei naisten toiveissa.

Nettideitti-ilmoituksissa myös naisilla oli ulkonäkötoiveita miesten vartalo-tyypin suhteen. Mielellään haluttiin *lihaksikas* ja *pitkä* mies. Toiseksi eniten toivottiin *komean* miehen yhteydenottoa. Kolmanneksi suosituin oli ilmaisu miehestä, joka *pitää itsestään huolta*. Vastavoimana oli myös ilmoituksia joissa mainittiin sisäisen kauneuden merkitys. Eräs nainen ilmoitti tiukasti että häneen - - - *ei tee vaikutusta peiliin kautta otetut kuvat vatsalihaksista tai mikään muukaan pullistelu*.

Mitä ulkonäköominaisuuksia sitten itsestä kerrotaan? Suurin osa miehistä, jotka kuvailivat itseään, kertoivat vartalo-tyypinsä (*hoikka, tanakka* tai *harteikas*). Seuraavaksi eniten mainittiin *nuorekkuudesta*. Yleistä oli myös kertoa tarkkoja mittoja, hiusten väri sekä luonnehdinta *hauskannäköinen, söpö* tai *komea*.

Naisten repertuaari oman ulkonäkönsä kuvailuun on kaikista runsain. Siten se myös vastaa suoraan stereotyyppiseen ajatukseen siitä, että ulkonäöllä on miehille enemmän merkitystä. Naiset kertoivat useimmiten vartalo-tyypinsä, seuraavaksi hiusten pituuden ja värin sekä kolmantena jonkin määritelmän kuten *kaunis, soma, näyttävä* tai *viehättävä*. *Nuorekas* oli myös naisten käyttämä termi. Aika harvoin naiset käyttivät tarkkoja numerotietoja kertomaan pituuttaan tai painoaan.

Ethän etsi tossun alus paikkaa

1990-luvulle tullessa henkilökohtaista-ilmoitukset kävivät monimutkaisemmiksi. Miehen patriarkaalinen asema ei ollut enää ristiriidaton eivätkä perinteiset rooliasetelmat enää toimineet automaattisesti. Naiset olivat myös yhtä lailla työssäkäyviä. Tämä näkyi henkilökohtaista-ilmoituksissa niin, että naisten ja miesten ilmoitukset samankaltaistuivat: molemmille kuuluivat kouluttautuminen, työssäkäynti ja harrastaminen. (Lotvonen 1996, 59–60.)

Samana on havaittavissa 2010-luvun ilmoituksissa. Toisaalta, kun jo lähtökohta on sukupuolten kahtiajako, on herkkua nostaa esille tapoja, joilla 2010-luvun deitti-ilmoituksissa lähestytään perinteisiä sukupuolirooleja. Muutamat miesilmoittajat toivovat, että kumppaniehdokas olisi *kotona viihtyvää tyyppiä, tykkäisi pitää kodin siistinä* ja *pitäisi ruoanlaitosta*. Eräs mies haaveilee siitä, kuinka hänet tullaan herättämään aamulla valmiille aamupalalle. Useat naiset omissa ilmoituksissaan kuvailevat arkeaan (keittiössä), josta voi päätellä, että kysynnälle löytyy myös vastinetta. Muutama mies kehuskelee remontointitaidoillaan. Jotta dialogi sukupuolirooleista säilyisi hengissä, muutama nainen ottaa esille sen, että haluaa miehen, joka kykenee häviämään naiselle. He painottavat erityisesti tasa-arvoa ja sitä, ettei parisuhde ole kilpailuareena, jossa miehen pitäisi aina olla naista vahvempi.

Nettideitti-ilmoituksissa miehiin liittyviä adjektiiveja, joita ei mainittu naisten yhteydessä ollenkaan, olivat *kunnollinen, turvallinen, karismaattinen, nautiskelija, kokenut, pehmo, sitoutuva*, sekä *kohtelias* ja *hyväkäytöksinen (herrasmiestäisyys)*. Naisiin liittyviä adjektiiveja, joita ei mainittu miesten yhteydessä ollenkaan, olivat *joustava, lempeä, luova, pirtsakka, rempseä* ja *vaatimaton*. Väitänkin, että nettideittailussa maskuliininen ja feminiininen eetos noudattelevat, dialogista huolimatta, vielä vahvasti perinteisiä sukupuolirooleja. Eetoksella tarkoitan tässä tiettyyn fyysiseen sukupuoleen liitettyä määritelmää.

Haluan usein ja paljon

1960-luvun seksuaalinen vapautuminen näkyi 1970-luvun henkilökohtaista-ilmoituksissa lisääntyneinä päiväkahviseuraa-ilmoituksina. Näissä ilmoituksissa oleellisinta oli herraseuran varakkuus, rouvaseuran

viehättävyys ja keskinäinen luottamus. (Lotvonen 1996,57.) Arvidsson nostaa myös esille 1970-luvun seksuaalisen vallankumouksen. Hänen mukaansa silloin alettiin etsiä henkilökohtaista-ilmoituksissa erityisesti tietyllä tavalla seksuaalisesti orientoitunutta seuraa, muitakin kuin heteroita. Kun 1990-luvulla lanseerattiin ensimmäiset kumppaninhakusivut internetissä, jo vuosikymmenen puolenvälin jälkeen niistä tuli pääosin ns. *mainstreamia*, eli heteroille suunnattuja palveluita. (Arvidsson 2006, 678.)

Tositarkoituksella-kategoria liitetään usein romanttiseen kuvastoon. Aivan kuten tavalliset henkilökohtaista-ilmoitukset erosivat aikanaan päiväkahvi-ilmoittelusta, *Tositarkoituksella* ei sisällä seksuaalisesti suoraa vaan korkeintaan vihjailevaa kielenkäyttöä. *Hellä ja rakastava tai läheisyydenkipeä* ovat adjektiiveina nettideitti-ilmoituksissa jonkin verran käytettyjä, ja sopivat täysin romanttiseen kuvastoon.

Sen sijaan muutama ilmoitus aineistossani käytti rikasta seksuaalisuuteen viittaavaa kieltä. Erityisesti suurten kaupunkien miesilmoittajat kunnostautuvat tällä alueella. Eräs mies oli tuohtunut siihen, että seksin ja eroottisuuden merkitys suhteessa on kaiken kaikkiaan niin vaiettua tällä (Tositarkoituksella-)areenalla. Ilmaiset seksuaalisuuteen liittyvät ilmoituksissa hyvin eritasoisia. Kun joku kertoo olevansa *estoton*, *avoin* ja *heittäytyvä* seksiin liittyen, se antaa ihan erilaisen mielikuvan, kuin henkilö, joka kertoo olevansa *isokaluinen* tai *hyvinvarustettu* tai joka pyytää vastaajalta paluupostissa kokovartalokuvan tai vaihtoehtoisesti ” - - *kuvan erikseen pillusta ja/tai kasvoista.*”

Miksi seksiseuran etsijät ovat Tositarkoituksella-kategoriassa? Ovatko he väärässä paikassa vai käyvätkö he omalla tahollaan keskustelua siitä, miten nettideittailun konteksti tulisi määritellä? Ehkä käsitykset siitä, millainen on (ideaalinen) parisuhde, on pirstaloitunut entisestään. Toisille parisuhde on enemmän eroottisuuden kenttä, kun toisille se on lähempänä jokapäiväistä arkielämää.

Mihin lehti-ilmoituksissa ei ollut tilaa: netin tunnustusosio

Uudenlaisena sisällöllisenä ilmiönä nettideitti-ilmoituksissa on havaittavissa ns. tunnustusosio, jossa tuodaan esille herkkyyttä, heikkoutta tai epäedullisia ominaisuuksia – ehkä rehellisyyden, ehkä persoonallisuuden, nimissä.

Lisääntynyt tila antaa mahdollisuuden prosessoida koko kumppaninhakutilannetta ikään kuin ulkopuolelta ja siihen saa sillä tavalla uuden tason. Esimerkiksi kumppania hakeva 21-vuotias mies tunnustaa, että nettideitti-ilmoituksen laatiminen on hänelle vaikeaa. Toinen nuori mies tunnustaa, ettei ole ollut tällaisessa palvelussa ennen ja siksi etsii ensin vain juttuseuraa. 32-vuotias mies tunnustaa olevansa töksäyttelijä, sanoo ennen kuin ajattelee. 25-vuotias nainen tunnustaa olevansa kärsimätön. Toinen samanikäinen tunnustaa olevansa ronkeli miesten suhteen. Ehkä heikkoudet saa paremmin anteeksi kun ne tunnustaa itse ja siten esittää tiedostavansa?

Tunnustusosio mahdollistaa toiminnan perustelun. Naiset tunnustavat usein olevansa pinnallisia. Sillä he perustelevat sitä, että esittävät vaatimuksia kumppanin ulkonäön suhteen. 40-vuotias nainen tunnustaa, että pitkän aikaa on mennyt elämässä huonosti ja nyt olisi aika onnen kääntyä. Tunnustuksia voivat olla myös tulevaisuuden suunnitelmat tai haaveiden paljastukset: vanhan kotitalon kunnostus maaseudulla.

Kun osaa käyttää tunnustusosiota parodisesti, se on varma merkki siitä, että se on vakiintunut osa jotain järjestelmää: ”---*Sen verran voin vielä paljastaa, että Ei, en asu äitini luona, en ole työtön tohelo, en rupea heti rähisemään kun näen kaljapullon enkä juurikaan tanssi rivitansseja!*”

Lopuksi

On helppo huomata, kuinka internetissä olevat kumppaninhakuilmoitukset eroavat sanomalehti-ilmoituksista. Tila ei enää rajoita ilmaisua. Sen vuoksi adjektiivilistaukset eivät ole enää listauksia, vaan asiat voidaan kertoa monimutkaisemmin ja polveilevammin. Ennen tyypilliset Kans.väl. yrit. palv. olev. herra hal. tutust. sivist. kaun. neitoon -lyhennelmoitukset ovat täysin poistuneet. Nyt on tilaa kertoa tarinoita. Vertailtavuuden mahdollistaa tässä tapauksessa kuitenkin se, että vaikka periaatteessa internetin kautta kumppania voi tavoitella mistä tahansa maailmasta, kotimaisen palvelun käyttö ja suomen kielellä toimiminen rajaa toiminnan Suomeen.

Kategorisointi Tarja Lotvosen mallin mukaisesti oli haastavaa, koska esimerkiksi perushyveiden käsite ei ollut ollenkaan niin selvä kuin se on ilmeisesti ollut vielä 1990-luvun puolessa välissä. Sukupuolen mukaan eroa adjektiivien käytön runsaudessa ei ollut. Varmat perushyveet, kuten luotettavuus ja rehellisyys, ovat keuhkosuosikkeja kautta aikojen. Huumorintajuus on kuitenkin ehdoton ykkönen 2010-luvun kaikissa toiveissa. Huomattavaa on, että adjektiiveissa ei nouse mitenkään esille digitaalinen ympäristö, jossa nämä kumppaninvaahteet esitetään. Kumppaninvalinta suuntautuu edelleen täysin digitaalisen maailman ulkopuolelle, offline-ärkeen, vaikka välineenä tietotekniikkaa käytetäänkin.

Nettideittailussa heijastuvat nyky-yhteiskunnan arvot ja elintavat. Tasa-arvoinen suhtautuminen näkyy kummankin sukupuolen edustajien suhteessa koulutukseen, työssäkäyntiin ja varallisuuteen. Samalla työ ja varakkuus, materia ja kulutus, eivät enää ole niin tärkeitä kuin ennen. Tässä aihepiirissä on myös nähtävissä ns. downshifting-ajattelu (suom. leppoistaminen), jossa korostetaan pehmeitä arvoja. Se, että on elämäänsä tyytyväinen, on jo merkittävä arvo. Yksilön onni riippuu henkilökohtaisista valinnoista. Suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistyminen näkyy siinä, että etnisyyteen otetaan kantaa. Suomalaisuus on seikka, joka erikseen katsotaan tarpeelliseksi mainita. Myös suvaitsevaisuuden nousu toiveominaisuutena tukee tätä.

Nuorekas -termin suosio viittaa elinvoimaisuuden korostamiseen. Samaan, mihin pyritään terveillä elämäntavoilla ja liikunnallisella harrastemaailmalla. Nuorekas voidaan liittää myös ulkonäköön. Eliniän nousu ja pitempään terveinä ja aktiivisina pysyvät suomalaiset näkyvät myös deittisivustolla. Myös yli 60-vuotiaat etsivät vielä seuraa Tositarkoituksella. Ulkonäön kuvailu ei periaatteessa 2010-luvun nettideittailuilmoituksissa ole juurikaan muuttunut siihen mitä Lotvonen kuvaa 1990-luvusta: miehille naiskumppanin ulkonäkö on tärkeää. Sanasto on päivittynyt, ja nyt ilmoituksissa seikkailevat puumat, nallekarhut ja prinsessat.

Sanoilla leikkely kuuluu vahvemmin internet-maailmaan kuin sanomalehtimaailmaan. Verbaalissa ilmaisussa korostuu vapaamielisyys, epäkorrektius, suorapuheisuus ja myös suuremman seksuaalisuuden tuleminen. Tasa-arvopuhe ulottuu työ- ja koulutuskonteksteihin, mutta kun käsitellään miehen ja naisen välistä suhdetta ja toiveita siitä, nettideittailussa maskuliininen ja feminiininen eetos noudattelevat perinteisiä sukupuolirooleja. Pirstaloituneempi käsitys parisuhteesta saa aikaan sen, että Tositarkoituksella-kategoria sisältää sekä peiteltyä että suurempaa seksuaalisanastoa. Tässä on myös alueellista eroa. Koska kaupunkialueilla nettideittipalvelujen käyttö on suosittumpaa ja kilpailu kovempaa, ilmoituksissa pyritään myös tällä sektorilla erottumaan räikeämmin kuin vähemmän kaupunkimaisilla alueilla.

Vertaileva ote viime vuosisadan sanomalehtisisältöön voi toimia vain tekstilähtöisesti. Digitaalinen ympäristö sisältää monimuotoisuutensa lisäksi myös paljon muuta kuin tekstiä. Seuraavaksi onkin

oleellista perehtyä siihen, millä tavalla multimediaalisuus, valokuvat, linkit ja hymiöt, elävöittävät ja rakentavat internetin kumppaninhakuilmoitusta.

Lähteet

Aineisto

240 heteroilmoitusta *Deitti.net* -palvelun Tositarkoituksella -kategoriasta vuodelta 2012.

Kirjallisuus

Kaikki linkit tarkistettu 6.4.2013.

Arvidsson, Adam (2006). "Quality Singles: Internet Dating and the Work of Fantasy". *New Media Society*; 8: 671-690.

Bak, Peter Michael (2010). "Sex Differences in the Attractiveness Halo Effect in the Online Dating". *Environment. Journal of Business and Media Psychology* 1: 1-7.

Buss, David (1994). *The Evolution of Desire: Strategies in Human Mating*. New York: Basic Books.

Lotvonen, Tarja (1996). "Etsin sinua! Henkilökohtaista-ilmoitukset vuosina 1950, 1970 ja 1990". Teoksessa *Vitsistä videoon. Uusia kirjoituksia nykyperinteestä*. Toim. Eeva- Liisa Kinnunen, Kaarina Koski, Riikka Penttilä ja Minttu Pietilä, 53-63. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Mudraya, Olga and Paul Rayson (2011). "The Language of Over-50s in Online Dating Classified Ads". *Studies in Variation, Contacts and Change in English 6: Methodological and Historical Dimensions of Corpus Linguistics*. http://www.helsinki.fi/varieng/journal/volumes/06/mudraya_rayson/

Myrskylä, Mikko (2010). "Elämme toistakymmentä vuotta elinajanodotetta pidempään". *Tieto&Trendit* 1: 16-22. http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-02-18_001.html?s=0

Tilastokeskus: *Elinajanodote 2011*. Päivitetty

14.2.2011. <http://www.stat.fi/org/tilastokeskus/elinajanodote.html>.

Suomen virallinen tilasto (SVT): *Suomalaisten matkailu 2011*. Helsinki: Tilastokeskus. Päivitetty 30.5.2012. http://www.stat.fi/til/smat/2011/smat_2011_2012-05-30_tie_001_fi.html .